

Innst. 224 S

(2015–2016)

Innstilling til Stortinget fra energi- og miljøkomiteen

Dokument 8:28 S (2015–2016)

Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentant Rasmus Hansson om en gjennomgang av nasjo- nale tiltak for å nå ambisjonen om 1,5 graders oppvarming

Til Stortinget

Sammendrag

Følgende forslag fremmes i representantforslaget:

«Stortinget ber regjeringen i løpet av våren 2016 fremme sak med en gjennomgang av hva en ambisjon om maks 1,5 graders global oppvarming betyr for Norge og hvilke konkrete tiltak regjeringen vil gjennomføre for å bidra til dette målet, nasjonalt og på den enkelte sektor, inklusive kvotepliktige sektorer.»

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Åsmund Aukrust, Eva Kristin Hansen, Per Rune Henriksen, Anna Ljunggren og Terje Aasland, fra Høyre, Torhild Aarbergsbotten, Tina Bru, Odd Henriksen og Eirik Milde, fra Fremskrittspartiet, Jan-Henrik Fredriksen og Øyvind Korsberg, fra Kristelig Folkeparti, Rigmor Andersen Eide, fra Senterpartiet, Marit Arnstad, fra Venstre, lederen Ola Elvestuen, fra Sosialistisk Venstreparti, Heikki Eidsvoll Holmås, og fra Miljøpartiet De Grønne, Rasmus

Hansson, viser til at den nye klimaavtalen som ble vedtatt i Paris er et gjennombrudd i det internasjonale klimaarbeidet, og at Norge under skiftende regjeringer har vært en pådriver i dette arbeidet. Komiteen viser til at Paris-avtalen omfatter alle verdens land, og derfor er en betydelig utvidelse av Kyoto 2-avtalen og Cancun-avtalen. Komiteen viser til at avtalens formål er å holde den globale oppvarmingen under 2 grader, og at landene skal arbeide for at temperaturøkningen ikke overstiger 1,5 grader.

Komiteen har merket seg at landene har forpliktet seg til å arbeide for at globale utslipp når toppen så raskt som mulig, og deretter reduseres raskt – med sikte på at verdens land blir klimanøytrale i løpet av andre halvdel av dette århundre.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti, Senterpartiet og Venstre, viser til at vedtatte norske klimamål om 40 pst. reduksjon i utslippene innen 2030 vil være nok til å oppfylle målene i Paris-avtalen. Flertallet viser til at Paris-avtalen inneholder en forpliktelse om at landene skal revidere og melde inn oppdaterte klimamål hvert femte år. Flertallet legger til grunn at Norges reviderte mål vil være i tråd med ambisjonene i avtalen.

Flertallet har merket seg at Norge har inntatt en offensiv rolle for å gjøre EUs kvotesystem (EU ETS) mer effektivt. Flertallet viser til at klima- og miljøministeren i mars 2015 sendte brev til EUs kommisjonær for klima med henstilling om å ta grep for å sikre at EU ETS er i tråd med de overordnede klimamålene. Flertallet viser til at statsråden i sin henvendelse til EU understreker at den beste måten å øke effektiviteten i kvotehandelssystemet på vil være å redusere antallet kvoter. Flertallet har også merket seg at statsrådets brev til EU inneholder en rekke

andre forslag for å utvide kvotehandelssystemets virkeområde og forenkle lover og regler som regulerer systemet.

Flertallet viser til at Stortinget i klimaforliket (Innst. 390 S (2011–2012)) vedtok at norsk klimapolitikk skal ha som overordnet mål at Norge er karbonnøytralt innen 2050. Flertallet har videre merket seg at Norge i 2015 sendte inn sitt indikative bidrag til FN for perioden frem til 2030, hvor målet er å kutte minst 40 pst. av utslippene sammenlignet med 1990-nivå. Flertallet viser til at Stortinget har sluttet seg til at dette skal skje i samarbeid med EU, og at målet skal bekreftes eller oppdateres innen 2020.

Flertallet har merket seg at femte hovedrapport fra FNs klimapanel (IPCC) gir lite grunnlag for å vurdere hva som er nødvendig for å begrense global oppvarming til 1,5 grader. Paris-avtalen oppfordrer IPCC til å legge frem en ny spesialrapport i løpet av 2018 med mer kunnskap om utslippsbaner og konsekvenser av en målsetting om 1,5 graders oppvarming. Flertallet mener det vil kreve mye av verdens land dersom verden skal nå togradersmålet og bevege seg mot 1,5 grader.

Flertallet har merket seg at regjeringen er i dialog med EU om felles oppfyllelse av klimamålene for 2030, og at Norge ikke kan inngå en avtale med EU før regelverket er ferdigstilt innenfor unionen. Flertallet viser til at en slik avtale vil gi Norge et ambisiøst mål for kutt i ikke-kvotepliktig sektor i tråd med innsatsfordelingen som EU vedtar.

Flertallet har merket seg at EU åpner for fleksibel gjennomføring av utslippsmålet i ikke-kvotepliktig sektor, slik at man kan bidra til utslippsreduksjoner i andre land i EU. For land med BNP over EU-gjennomsnittet åpnes det også for å gjennomføre utslippsreduksjoner i ikke-kvotepliktig sektor ved kjøp av kvoter i EUs kvotehandelssystem. Denne adgangen til bruk av kvoter fra EUs kvotehandelssystem kan kun benyttes én gang, og må besluttes før 2020. Fleksibel gjennomføring av klimamålene skal bidra til at de mest kostnadseffektive tiltakene gjennomføres først.

Flertallet imøteser at regjeringen orienterer Stortinget om oppfølgingen av Paris-avtalen og om fremdriften i arbeidet med nytt regelverk i EU, som Norge kan slutte seg til.

Et annet flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, mener det vil være svært vanskelig å gi en oversikt over aktuelle tiltak for å oppfylle 2030-målet allerede våren 2016, før EU-regelverket er vedtatt. Dette flertallet viser til at Stortinget i behandlingen av Meld. St. 13 (2014–2015) ga regjeringen i oppdrag å komme tilbake til

Stortinget med en sak om nye tiltak «(...) etter at innsatsfordelingen er klar (...)».

Dette flertallet viser til at regjeringen og samarbeidspartiene fører en offensiv klimapolitikk, og at Norges innmeldte mål til forhandlingene i Paris var blant de mest ambisiøse av alle landene. Dette flertallet viser til at regjeringen og samarbeidspartiene i statsbudsjettet for inneværende år øker ambisjonene i klimapolitikken.

Dette flertallet viser til at innskuddet i Fondet for klima, fornybar energi og energiomlegging er kraftig økt, og at det gjennomføres en historisk sterk satsing på jernbane, belønningsordning for kollektivtrafikk og gang- og sykkelveier.

Dette flertallet viser videre til at budsjettavtalen inneholder tiltak for reduserte utslipp i transportsektoren – som for eksempel tilskudd til ladeinfrastruktur for elbiler.

Dette flertallet viser til at det også skal etableres et Fornybar AS, at forskningsinnsatsen er styrket, og at det er en rekke nye initiativ innenfor grønn skipsfart og i det internasjonale klimaarbeidet.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet merker seg nye tall fra IEA som viser at klimautslippene i fjor sto stille for andre år på rad, samtidig som det er global vekst økonomisk.

Komiteens medlemmer fra Kristelig Folkeparti, Venstre, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De grønne vil peke på at en avtale om å arbeide for at den globale oppvarmingen ikke skal overstige 1,5 grader, grovt sett innebærer en dobling av ambisjonsnivået i gjennomføringen av internasjonal klimapolitikk. Temperaturen på jorda har allerede steget med nær 1 grad sammenliknet med førindustriell tid. Å begrense økningen til ytterligere 0,5 grader, fremfor 1,0 grader, vil derfor kreve langt mer ambisiøse utslippsmål enn de som ligger til grunn i klimaforliket og Meld. St. 13 (2014–2015) om en felles utslippsforpliktelse med EU.

Disse medlemmer vil peke på at klimaavtalen fra Paris inneholder et system med revisjoner av målene for å skjerpe ambisjonene, og at EU-landene allerede har startet diskusjonen om å skjerpe utslippsmålet for 2030. Land som Tyskland, Portugal, Østerrike og Luxembourg gikk på et miljøministtermøte i mars 2016 inn for å skjerpe målsettingen for 2030. Disse medlemmer mener Norge må være en pådriver for en slik ambisjonsøkning. Norge må uansett forberede seg på at grunnlaget for forhandlinger med EU om et norsk utslippsmål for ikke kvotepliktig sektor kan bli endret. I tillegg bør Norge ta initia-

tiv overfor EU til at nedtrappingen av kvotetaket i EU bør skje raskere enn planlagt.

Disse medlemmer vil vise til at alle utsettelse av konkrete tiltak vil gjøre det vanskeligere og dyrere å innfri målsettingene Norge signerte på i Paris. Den siste IPCC-rapporten omtaler scenarioer for en utslippsbane som begrenser den globale oppvarmingen til 1,5 grader. Felles for alle scenarioene er at omfattende tiltak må iverksettes umiddelbart. Disse medlemmer viser til at en studie publisert i tidsskriftet *Nature* våren 2015 av forskere fra blant annet Potsdam Institute for Climate Impact Research slår fast at 1,5-gradersscenarioet innebærer at det gjenværende karbonbudsjettet for det 21. århundre må halveres sammenliknet med togradersscenarioet. Dypere og raskere utslippskutt vil være nødvendig i alle sektorer, og verden må bli et nullutslippsamfunn 10–20 år tidligere enn i et scenario der maksimalt to graders oppvarming er målet.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne mener det er svært uheldig at Norge i dag mangler en tydelig og tallfestet målsetting for hvor mange tonn klimagasser som skal slippes ut i Norge i 2030 utenfor kvotepliktig sektor. Dette skaper usikkerhet og uforutsigbarhet for næringsliv, forvaltning og politikere. Disse medlemmer mener derfor at Norge bør fastsette en egen målsetting for tallfestede klimakutt i Norge snarest mulig, som også er i samsvar med Paris-avtalen.

Disse medlemmer vil understreke at det vil være uheldig å vente på EUs arbeid med å avklare byrdefordelingen mellom landene, eller å vente på den varslede spesialrapporten fra IPPC, før Stortinget oppdaterer klimamålet for 2030 i tråd med Paris-avtalen.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne mener det vil være uproblematisk å fastsette et slikt mål før byrdefordelingen i EU er vedtatt. Forpliktelser som pålegges gjennom vår deltakelse i EUs klimapolitikk bør forstås som et internasjonalt minstekrav for norsk klimapolitikk, ikke som en hindring for å vedta en mer oppdatert og ambisiøs klimapolitikk i tråd med Paris-avtalen.

Disse medlemmer vil også peke på at det er store muligheter knyttet til å være et foregangsland for utvikling av utslippsfrie løsninger. Disse medlemmer er derfor overrasket over at regjeringspartiene argumenterer for å utsette en ambisjonsøkning i norsk klimapolitikk, og at regjeringen vurderer å kjøpe seg fri fra store utslippskutt – også i ikke-kvotepliktig sektor.

Disse medlemmer vil i tillegg minne regjeringen på at man også har et kuttmål for 2020. Som følge av Stortingets vedtak i siste klimaforlik skal utslippene i Norge være på maksimalt 47 millioner tonn i 2020. Disse medlemmer forventer at regjeringen raskt iverksetter de tiltakene som er nødvendige for å følge opp Stortingets vedtak.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen i løpet av 2016 fremme en sak med gjennomgang av hva en ambisjon om maksimum 1,5 graders global oppvarming betyr for Norge, og hvilke konkrete tiltak regjeringen vil gjennomføre for å bidra til dette målet, nasjonalt og på den enkelte sektor, inklusive kvotepliktige sektorer.»

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med et oppdatert norsk klimamål for 2030, som er i tråd med 1,5-gradersmålet.»

«Stortinget ber regjeringen ta initiativ til en økning i nedtrappingstakten for kvotetaket i EUs kvotesystem, slik at denne samsvarer med en utslippsbane i tråd med 1,5-gradersmålet.»

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne mener at Norges utslippsmål for 2030 bør skjerpes til minst 60 prosent reduksjon i utslipp fra norsk territorium.

Forslag fra mindretall

Forslag fra Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen i løpet av 2016 fremme en sak med gjennomgang av hva en ambisjon om maksimum 1,5 graders global oppvarming betyr for Norge, og hvilke konkrete tiltak regjeringen vil gjennomføre for å bidra til dette målet, nasjonalt og på den enkelte sektor, inklusive kvotepliktige sektorer.

Forslag 2

Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med et oppdatert norsk klimamål for 2030, som er i tråd med 1,5-gradersmålet.

Forslag 3

Stortinget ber regjeringen ta initiativ til en økning i nedtrappingstakten for kvotetaket i EUs kvotesystem, slik at denne samsvarer med en utslippsbane i tråd med 1,5-gradersmålet.

Komiteens tilråding

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til representantforslaget og rår Stortinget til å gjøre slikt

v e d t a k :

Dokument 8:28 S (2015–2016) – Representantforslag fra stortingsrepresentant Rasmus Hansson om en gjennomgang av nasjonale tiltak for å nå ambisjonen om 1,5 graders oppvarming – vedlegges protokollen.

Oslo, i energi- og miljøkomiteen, den 5. april 2016

Ola Elvestuen

leder

Tina Bru

ordfører

Vedlegg

Brev fra Klima- og miljødepartementet v/statsråden til energi- og miljøkomiteen, datert 29. januar 2016

Representantforslag 28 S (2015-2016) om en gjennomgang av nasjonale tiltak for å nå ambisjonen om 1,5 graders oppvarming

Den nye klimaavtalen – som ble vedtatt den 12. desember 2015 i Paris – er et gjennombrudd i det internasjonale klimaarbeidet. Mens den någjeldende klimaavtalen, Kyoto 2, bare omfatter i overkant av 10 prosent av de globale utslippene er alle verdens land omfattet av den nye avtalen. Det overordnede målet er skjerpet sammenlignet med Cancún-avtalen fra 2010, der verden ble enige om togradersmålet. Formålet med Paris-avtalen er at global temperaturstigning skal holdes "godt under to grader", og alle land skal arbeide for at temperaturen ikke overstiger 1,5 grader. For å oppnå dette skal landene arbeide for at globale utslipp når toppen så hurtig som mulig og deretter reduseres raskt, slik at verden blir klimanøytral i løpet av andre halvdel av dette århundret. Alle land har lovet å utarbeide egne utslippsreduksjonsbidrag. Nye bidrag skal meldes inn hvert femte år, og hvert bidrag skal sikte høyere enn det forrige, og utgjøre landenes høyeste mulige ambisjon. Landenes bidrag må videre utformes på en måte som sikrer åpenhet slik at verdenssamfunnet gis anledning til å vurdere om landene følger opp det de har lovet når de rapporterer om gjennomføringen av de nasjonale bidragene.

Den nye klimaavtalen vil få betydning også for Norge. Forutsatt at Stortinget ratifiserer avtalen vil Norge på lik linje med alle andre land måtte bidra til avtalens overordnede formål om å begrense den globale oppvarmingen til "godt under to grader", og arbeide for å begrense oppvarmingen til 1,5 grader. Norge vil videre være forpliktet til å kommunisere nasjonalt satte klimabidrag hvert femte år fra og med 2020, etter kriteriene skissert i avtalen. Norge sendte i mars 2015 inn vårt indikative bidrag for perioden frem til 2030. Målet er å kutte minst 40 prosent i 2030 sammenlignet med 1990, og vi varslet at vi legger opp til felles gjennomføring sammen med EU. Norge skal bekrefte eller oppdatere målet innen 2020. Norge skal også rapportere på hvordan vi følger opp klimabidragene.

Femte hovedrapport fra FNs klimapanel gir lite grunnlag for å vurdere hva som er nødvendig for å begrense global temperaturøkning til 1,5 grader. I Paris-avtalen inviteres FNs klimapanel til å legge frem en ny spesialrapport i løpet av 2018. Det etterlyses mer kunnskap både om konsekvenser og utslippsbaner knyttet til en temperaturøkning ned

mot 1,5 grader. Det som i alle fall er klart er at det vil kreve mye av alle land dersom verden skal nå togradersmålet og bevege seg mot 1,5 grader.

Stortinget vil orienteres om den nye klimaavtalen i løpet av våren.

Regjeringen vil at norske utslipp skal kuttes frem mot 2030. Det arbeides kontinuerlig med klimapolitikken med sikte på innenlandske utslippsreduksjoner og å omstille Norge til et lavutslippssamfunn. Regjeringen har allerede gjennomført en rekke konkrete tiltak som vil bidra til å redusere Norges utslipp av klimagasser. Blant annet har vi økt overføringene til klima- og energifondet, økt bevilgningene til miljøteknologi og satt av midler til pilotordningen for biogassanlegg. Det er satt av mer penger til forskning på miljøvennlig energi, det arbeides med utfasing av fossil olje, og det er bevilget 690 millioner kr til satsing på CO₂-håndtering i 2016, mens tiltak for å øke karbonopptaket i skog og myr i Norge økes til 61 mill. kroner. Innenfor transportsektoren er det gjennomført en rekke tiltak, blant annet omlegging av engangsavgiftene, støtte til miljøvennlig utvikling for skipsfarten, økte bevilgninger til gang- og sykkelveier, til jernbaneformål, til bymiljøavtaler og til belønningsordningen for kollektivtrafikk, og det stilles strenge krav ved offentlige innkjøp. Alle transportmetoder må bli mer miljøvennlige, og det gjøres via tiltak her hjemme, men også ved generell teknologiutvikling hos produsentene. Regjeringen vil fortsette arbeidet med å forsterke klimaforliket og vil komme tilbake til konkrete tiltak i tiden fremover. Våren 2017 vil regjeringen legge frem for Stortinget et forslag til klimalov hvor de nasjonale utslippsmålene for 2030 og 2050 fastsettes. Forslaget vil først bli gjenstand for en bred, offentlig høringsrunde. Våren 2016 vil det som ledd i forberedelsene til budsjettet for 2017 bli arbeidet med oppfølging av rapporten fra Grønn skattekomisjon, jf. regjeringens budsjettavtale med Venstre og Kristelig folkeparti. Videre er det varslet at regjeringen vil legge frem en rekke stortingsmeldinger med betydning for norske og globale klimagassutslipp, for eksempel energimeldingen, skog- og tremeldingen, jordbruksmeldingen, industrimeldingen og ikke minst Nasjonal transportplan. I tillegg kommer en rekke klimarelevante strategier som skal utarbeides eller følges opp; strategier om bioøkonomi, om grønn konkurransekraft, maritim strategi og strategi for CO₂-håndtering.

Regjeringen er i dialog med EU om felles oppfyllelse av klimamålene for 2030. EU arbeider nå med

sitt interne regelverk som skal sikre oppfyllelse av EU-målet. Regelverket må først ferdigstilles i EU før Norge vil kunne inngå en avtale med EU og dermed kunne slutte oss til EUs klimarammeverk. Gjennom avtalen med EU vil Norge – gjennom innsatsfordelingsbeslutningen som skal gjelde for perioden 2021-2030 – få et ambisiøst mål for kutt i sektorene som ikke omfattes av kvotesystemet. EU legger opp til at kutt i ikke-kvotepliktig sektor også kan gjennomføres ved kjøp av kvoter i EUs kvotesystem eller gjennomføring av klimatiltak i EU-land.

Før EU-regelverket er endelig vedtatt er det ikke mulig å si noe sikkert om hvor stor grad av fleksibilitet det blir i praksis. Det er derfor for tidlig å gi en

oversikt over alle aktuelle tiltak for å oppfylle 2030-målet allerede våren 2016. Stortinget har vært kjent med dette i behandlingen av Meld. St. 13 (2014-2015) våren 2015. I Innst. 211 S (2014-2015) anmoder Stortinget Regjeringen om å komme tilbake til Stortinget "med en sak etter at innsatsfordelingen er klar, som beskriver hvordan regjeringen vil arbeide for å nå disse målene". Jeg vil i den forbindelse minne om at heller ikke EU-landene har fått klarhet i sine 2030-mål for kutt i ikke-kvotepliktige sektorer. I tråd med tidligere stortingsvedtak vil regjeringen på egnet måte – etter at innsatsfordelingen er klar – legge frem for Stortinget resultatet av forhandlingene med EU og hvordan de norske klimamålene skal nås.

